

**College financieel toezicht
Curaçao en Sint Maarten**

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Contactpersoon
Erik van Engelen (Cft)
Datum
10 juli 2013
Ons kenmerk
Cft 201300321
Pagina
1/10

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.an
Uw kenmerk

Bijlagen
-

Onderwerp
Advies Cft bij jaarrekening Curaçao 2010

Geachte heer Jardim,

Het College financieel toezicht (Cft) heeft op 26 juni de jaarrekening 2010 en de bevindingen van de interne overheidsaccountant (SOAB) en de Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC) ontvangen. Ten aanzien van deze jaarrekening zijn de artikelen 18 en 19 uit de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rijkswet) relevant. Het Cft beoordeelt of er sprake is van een tekort op de gewone dienst, een overschrijding van de rentelastnorm en kan aanbevelingen geven rekening houdend met de bevindingen van de SOAB en / of ARC ter verbetering van het financieel beheer. In het bijzonder doet het Cft in dit advies een uitspraak over de hoogte van de te compenseren tekorten uit het verleden na aftrek van de zogenaamde BRK bestemmingsreserve waarover een verschil van inzicht tussen het Cft en Curaçao is ontstaan. Conform de afspraken die hierover tussen u en het Cft zijn gemaakt, zouden de rapportages van de SOAB en ARC hierover afgewacht worden. Deze rapportages zijn inmiddels beschikbaar. Tenslotte analyseert het Cft ook de vermogenspositie van het land zoals die blijkt uit de jaarrekening rekening houdend met de bevindingen van de SOAB en de ARC. De controle van de jaarrekening 2010 is ernstig vertraagd. Daarom staat het Cft aan het slot stil bij de noodzaak verbetering aan te brengen in een tijdige verantwoording.

Conclusie

Ondanks een aanzienlijke vertraging in de controle van de jaarrekening 2010 van het land Curaçao, wordt nu voor het eerst aan de Staten verantwoording afgelegd over het financiële beheer en beleid van het land. Het Cft hoopt dat de jaarrekening 2011 snel zal volgen en dat ten aanzien van de jaarrekening 2012 de wettelijke termijnen zullen worden nageleefd.

Het verkorte boekjaar, dat loopt van 10 oktober 2010 – 31 december 2010, is afgesloten met een tekort op de gewone dienst van ANG 51 miljoen. Hierin is echter geen of onvoldoende rekening gehouden met de verwerking van afschrijving en rentelasten waardoor het tekort feitelijk ANG 64 miljoen bedraagt.

Het Cft heeft eenmalig ingestemd met de compensatie van tekorten op de gewone dienst door inzet van de BRK-bestemmingsreserve. De hoogte van de bestemmingsreserve per 10-10-'10 bedraagt ANG 162 miljoen, zoals bevestigd in de rapportage van de ARC, en niet ANG 217 miljoen zoals door Curaçao in het verleden aangegeven. Curaçao dient dus rekening te houden met de dekking van het verschil van ANG 55 miljoen (inclusief de mutaties in de reserve sindsdien als gevolg van koersresultaten of onttrekkingen) in een eerstvolgende begrotingswijziging (of nota van wijziging). Op deze wijze wordt tegemoetgekomen aan dit onderdeel van de aanwijzing. De compensatieperiode is door de Rijkswinsterraad (RMR) met het oog op de evaluatiebepalingen gemaximeerd tot eind 2015. Conform artikel 18 van de Rijkswet zal de regering bij het aanbieden van de vastgestelde jaarrekening aan moeten geven hoe dit tekort gecompenseerd zal worden. Het Cft zal op dit voorstel een advies uitbrengen conform artikel 18.7 waarbij het Cft de maatregelen zal toetsen op de normen van artikel 15. Artikel 18.8 geeft aan dat bij een eventuele ontoereikende compensatie de RMR geadviseerd kan worden een aanwijzing te geven.

Ten aanzien van de rentelastnorm is met uw voorganger overeengekomen dat deze voor het eerst zou worden toegepast ten aanzien van het kalenderjaar 2011 wat maakt dat de beoordeling voor deze jaarrekening niet van toepassing is. Het Cft verwijst u hierbij naar brieven die het Cft heeft verstuurd gedateerd 26 augustus 2011 en een rappelverzoek van 11 september 2012 waarin het Cft u alsmede de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van Nederland attendeert op het nog niet hebben aangewezen van de collectieve sector voor Curaçao. Het niet hebben aangewezen van de collectieve sector bemoeilijkt het beoordelen van mogelijke leningsaanvragen.

De vermogenspositie van Curaçao staat onder druk als gevolg van de tekorten 2010-2012, het interen op reserves bij de sociale fondsen via de brede schommelfondsconstructie en dalende vermogensposities bij de overheidsentiteiten. De weerstandcapaciteit is als gevolg hiervan zeer gering en de in het kader van de begroting 2013 gesignaleerde risico's zijn aanzienlijk. Het Cft adviseert Curaçao dan ook om in de begroting 2014 ruim aandacht te besteden aan het weerstandsvermogen van het land.

Ten aanzien van het financieel beheer concludeert het Cft dat Curaçao zich extra zal moeten inspannen om de ambitieuze doelstellingen die zijn opgenomen in het vijfjarige PEFA verbeterplan te realiseren. De getrouwheidsfouten, onzekerheden en rechtmatigheidsfouten maken dat de jaarrekening 2010 geen getrouw beeld geeft hetgeen heeft geresulteerd in een afkeurend oordeel van zowel de SOAB als de ARC.

Deze jaarrekening stelt de Staten derhalve niet volledig in staat om haar controlerende taken uit te voeren. Ten aanzien van de naleving van de wettelijke termijnen is een aanzienlijke verbetering noodzakelijk wil men in 2015 aan de gestelde doelen kunnen voldoen.

Toelichting

De toelichting is als volgt opgebouwd:

1. Resultaat gewone dienst
2. Overige aandachtspunten en risico's
3. Vermogenspositie
4. Aanbevelingen financieel beheer

Inhoudelijke beoordeling

1. Resultaat gewone dienst

Het Cft heeft de jaarrekening beoordeeld in overeenstemming met artikel 18 van de Rijkswet. Het zesde lid stelt dat als uit de vastgestelde jaarrekening blijkt dat er sprake is van een tekort op de gewone dienst of een overschrijding van de rentelastnorm, het Bestuur tegelijk met de jaarrekening aangeeft welke maatregelen worden voorgenomen ter compensatie van dat tekort, respectievelijk de overschrijding. De RMR heeft op 13 juli 2012 een uitspraak gedaan over de interpretatie van dit artikel. Deze interpretatie is vastgelegd in een brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 6 september 2012 en komt er op neer dat gerealiseerde tekorten op de gewone dienst over dienstjaren vanaf 10-10-'10 gecompenseerd moeten worden door een overschot op de gewone dienst in het navolgende jaar en niet ten laste van het vermogen mogen worden gebracht. De tekorten dienen daarbij separaat zichtbaar te worden gemaakt binnen het eigen vermogen door middel van een tekorten egalisatie-reserve. De compensatieperiode dient daarbij zo kort mogelijk te worden gehouden, doch meerjarige compensatie is afhankelijk van de situatie aanvaardbaar maar is met het oog op de evaluatiebepaling in de Rijkswet gemaximeerd tot eind 2015.

Ten aanzien van het compenseren van deze tekorten heeft het Cft eenmalig toegestaan dat de BRK-bestemmingsreserve hiervoor in aanmerking wordt genomen, maar alleen voor dat deel dat per 9-10-'10 heeft geleid tot een overschot op de gewone dienst. Voor een nadere analyse van het vermogen, de BRK-bestemmingsreserve en het nog te compenseren tekort wordt verwezen naar onderdeel 3 van deze toelichting.

Het tekort op de gewone dienst zoals blijkt uit de gecontroleerde jaarrekening 2010 bedraagt ANG 51,2 miljoen, daar waar de oorspronkelijke begroting 2010 (restantbudgetten) nog uitging van een overschot van ANG 169 miljoen, oftewel een overschrijding van ANG 220 miljoen. Dit tekort bedraagt echter na correctie voor afschrijvingen en rentelasten ANG 64 miljoen, waardoor de overschrijding uitkomt op ANG 233 miljoen. Als men het jaar 2010 in zijn geheel beziet is er sprake van een

tekort van ANG 120 miljoen (Eilandgebied Curaçao ANG 56 miljoen, Land Curaçao ANG 64 miljoen).

Onderstaande tabel is een samenvatting van de kwantificeerbare en niet-
kwantificeerbare onzekerheden die ten laste van de gewone dienst moeten komen. Op
basis van deze analyse komt het tekort op de gewone dienst uit op ANG 64 miljoen.

Saldo gewone dienst nader geanalyseerd	2010 (ANG)
Saldo op de gewone dienst	-/- 51,185,346
Te corrigeren posten	
Afschrijvingen materiële vaste activa voormalig EGC	-/- 2,463,219
Afschrijvingen op investeringen 2010 (> ANG 100k)	-/- PM
Rentelasten	-/- 10,535,801
Gecorrigeerd saldo op de gewone dienst	-/- 64,184,365

Afschrijving materiële vaste activa

De SOAB komt in haar rapportage tot de conclusie dat de afschrijvingslasten niet volledig zijn verantwoord. Zo zijn de afschrijvingslasten van de materiële vaste activa van het voormalig Eilandgebied Curaçao niet in aanmerking genomen. Aangezien de SOAB deze fout niet heeft gekwantificeerd heeft het Cft deze bij benadering berekend hetgeen uitkomt op een additionele last van ANG 2,5 miljoen (83/365 X realisatie 2010 van ANG 10,832,227). Daarnaast is er in afwijking van de Landsverordening comptabiliteit 2010 (LvC) geen rekening gehouden met afschrijving op investeringen groter dan ANG 100,000 die gedurende 2010 hebben plaatsgevonden. Het Cft kan dit niet kwantificeren maar verwacht dat de impact daarvan gering zal zijn. Deze afschrijvingslasten komen ten laste van het saldo op de gewone dienst aangezien deze betrekking hebben op de onderliggende periode.

Rentelasten

Het Cft heeft geconstateerd dat er in de jaarrekening geen rekening is gehouden met de rentelasten op obligatieleningen die op 15 oktober 2010 zijn geëmitteerd, zeer waarschijnlijk omdat deze op kasbasis zijn verantwoord. Dit is naar de mening van het Cft onjuist aangezien deze in een stelsel van baten en lasten moeten worden toegerekend aan de verschillende perioden. Het Cft heeft ook deze post bij benadering berekend hetgeen is uitgekomen op ANG 11 miljoen (78/183 X halfjaarlijkse rentelast van ANG 24,718,609). Deze rentelasten hebben betrekking op de onderliggende periode en worden derhalve ten laste van het saldo op de gewone dienst gebracht.

2. Overige aandachtspunten en risico's

In de rapportages van de SOAB en de ARC wordt daarnaast een aantal fouten en risico's geconstateerd welke tot uitdrukking komen in het vermogen zoals dat is opgenomen in de jaarrekening. De geconstateerde fouten en risico's hebben betrekking op:

- Waardering deelnemingen
- Verjaringstermijn debiteuren
- Toereikendheid voorzieningen

- Latente verplichtingen en garanties
- Boedelscheiding en vereffening

Waardering deelnemingen

Artikel 27.2 van de LvC bepaalt dat de deelnemingen van het land worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs (ANG 1,134 miljoen). In afwijking van de LvC worden in de jaarrekening de deelnemingen echter gewaardeerd tegen de werkelijke vermogenswaarde (ANG 1,209 miljoen). Het verschil tussen de werkelijke vermogenswaarde en de historische kostprijs bedraagt ANG 75 miljoen dat in strijd met de LvC wordt toegerekend aan het eigen vermogen van het land Curaçao. Daarnaast stelt artikel 27.7 van de LvC dat rekening moet worden gehouden met blijvende waardeverminderingen indien deze vermindering naar verwachting blijvend is. Van de vierentwintig overheidsentiteiten hebben er tien entiteiten een vermogenswaarde die lager is dan de historische kostprijs hetgeen gezamenlijk ANG 411 miljoen bedraagt. Hierin is tevens rekening gehouden met de negatieve vermogenswaarde van een drietal overheidsentiteiten (Winair N.V., Woningbouw Curaçao N.V. en de Nieuwe Post Nederlandse Antillen N.V., samen ANG 22,4 miljoen). Ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening dient het land Curaçao sowieso te beschikken over alle jaarrekeningen van overheidsentiteiten waarin zij participeert, hetgeen slechts in vier van de vierentwintig deelnemingen het geval bleek te zijn. Bovenstaande waarderingen zijn derhalve niet actueel hetgeen gegeven de vermogensdaling bij de overheidsentiteiten een reëel risico is.

Verjaringstermijn debiteuren

Conform het Burgerlijk Wetboek verjaren vorderingen op debiteuren na verloop van een termijn van vijf jaar. Op 31 december 2010 stond er voor een bedrag van ANG 90,101,602 open aan debiteuren ouder dan vijf jaar. Het is onduidelijk of er na 31 december 2010 nog aanmaningen zijn verstuurd op basis waarvan de verjaringstermijn zou opschuiven. Het Cft houdt in de analyse van het eigen vermogen voorzichtigheidshalve rekening met de oninbaarheid van deze post. Het Cft heeft vernomen dat de debiteuren momenteel worden opgeschoond, in de concept-jaarrekening 2011 is reeds voor ANG 47 miljoen aan debiteuren opgeschoond (afgeboekt).

Toereikendheid voorzieningen

In de toelichting bij voorzieningen is de voorziening voor onderhoud scholen voor ANG 5 miljoen opgenomen. In de jaarrekening is verder vermeld dat het achterstallige onderhoud van scholen op ongeveer ANG 100 miljoen wordt geraamd en dat besluitvorming over het aanvullen van deze voorziening nog plaats dient te vinden. Deze voorziening is derhalve ontoereikend voor ANG 95 miljoen, hetgeen in mindering dient te worden gebracht op het eigen vermogen.

Latente verplichtingen en garanties

Onder de latente verplichtingen wordt een vijftal dossiers geïdentificeerd dat voortkomt uit de boedelscheiding van het voormalig land de Nederlandse Antillen. Deze latente verplichtingen vormen een risico voor de begroting maar zijn niet nader toegelicht of gekwantificeerd.

Dit betreffen:

1. Toekomstige fondstekorten Sociale Verzekeringsbank
2. Functieherwaardering
3. Curaçaose Dok Maatschappij
4. Post Nederlandse Antillen NV afwikkeling faillissement
5. Air ALM afwikkeling faillissement

De SOAB merkt daarnaast op dat er met de Fundashon Kas Popular (FKP) overeenstemming is bereikt over de verrekening van de onderhoudskosten die door de FKP worden gemaakt uit hoofde van het beheer van volkswoningen die in bezit zijn van het land Curaçao. Helaas is deze onzekerheid niet nader gekwantificeerd, maar dat het hier om een materiële claim gaat ligt voor de hand.

Boedelscheiding en vereffening

Curaçao heeft vooruitlopend op de vereffening van de boedel van het voormalig land de Nederlandse Antillen in haar balans een vordering opgenomen van ANG 35,2 miljoen. Aangezien de vereffening nog niet heeft plaatsgevonden en deze omgeven is door significante onzekerheden is het prematuur om deze vordering nu op te nemen. Deze vordering dient te worden opgenomen onder de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen. Deze post is derhalve gecorrigeerd bij het analyseren van de vermogenspositie.

De overige onzekerheden hebben betrekking op het vermogen en vormen daarom geen direct risico voor het saldo op de gewone dienst 2010. De hieruit voortvloeiende lasten komen ten laste van het eigen vermogen van het land Curaçao (zie onderdeel 3 van deze toelichting). Aangezien Curaçao in de afgelopen jaren sterk aan het interen is op haar reserves is het van groot belang dat deze onzekerheden worden gekwantificeerd opdat duidelijk wordt welk effect dit zal hebben op de vermogenspositie van het land Curaçao.

3. Vermogenspositie

Het eigen vermogen (het saldo van bezittingen minus schulden) bestaat uit het saldo op de gewone dienst van het lopende dienstjaar, de algemene reserve en de bestemmingsreserve. De algemene reserve is een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit van het land. Het eigen vermogen van het land Curaçao kent vele mutaties en om het verloop te kunnen volgen is het noodzakelijk dat de mutaties in de algemene reserve en bestemmingsreserve adequaat zijn toegelicht.

Het Cft komt tot de conclusie dat deze toelichting in de jaarrekening ontbreekt.
Onderstaande tabel dient ter illustratie:

Vermogenspositie Curaçao (bron: jaarrekening 2010)	Bedrag (ANG)		
	Algemene reserve	Bestemming reserve	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen per 10 oktober 2010	-/- 5,018,991	217,734,394	212,715,403
Saldo gewone dienst periode 10-10 t/m 31-12	-/- 51,185,346	-	-/- 51,185,346
Schuldsanering	157,802,296	-	157,802,296
Consolidatie Eilandgebied - land Nederlandse Antillen	206,161,288	-	206,161,288
Vrijval opschoning crediteuren	86,487,130	-	86,487,130
Herwaardering deelnemingen	584,416	-	584,416
Koersverschillen	639,177	-	639,177
Overige correcties / onttrekkingen	-/- 22,211,155	-/- 12,178,892	-/- 34,390,047
Eigen vermogen per 31 december 2010	373,258,815	205,555,502	578,814,317

Het eigen vermogen van het land Curaçao bedraagt volgens de jaarrekening 2010 ultimo 2010 ANG 579 miljoen positief. De SOAB en ARC constateren echter een aantal kwantificeerbare en niet-kwantificeerbare fouten en onzekerheden die gecorrigeerd dienen te worden op het eigen vermogen om een getrouw beeld te krijgen.
Onderstaande tabel vat deze constatering samen:

Vermogenspositie Curaçao nader geanalyseerd	Algemene reserve	Bestemming reserve	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen per 31 december 2010	373,258,815	205,555,502	578,814,317
Kwantificeerbare getrouwheidsfouten en onzekerheden jaarrekening			
Correctie saldo gewone dienst 2010 (rente en afschrijving)	-/- 12,999,019	-	-/- 12,999,019
Herwaardering deelnemingen werkelijke vermogenswaarde	-/- 74,683,455	-	-/- 74,683,455
Afwaardering deelnemingen lagere marktwaarde	PM	-	PM
Debiteuren verjaard (ouder dan vijf jaar)	-/- 90,101,602	-	-/- 90,101,602
Voorziening onderhoud scholen ontoereikend	-/- 95,000,000	-	-/- 95,000,000
Onzekerheden ten aanzien van latente verplichtingen en garanties	PM	PM	PM
Claim FKP uit hoofde beheer volkswoningen Curaçao	PM	PM	PM
Latente vordering op de boedel van het land Nederlandse Antillen	-/- 35,194,553	-	-/- 35,194,553
Overwaardering BRK reserve per 10-10-'10	-	-/- 56,069,916	-/- 56,069,916
Totaal kwantificeerbare getrouwheidsfouten en onzekerheden	-/- 307,978,629	-/- 56,069,916	-/- 364,048,545
Eigen vermogen per 31 december 2010 na correcties	65,280,186	149,485,586	214,765,772

BRK bestemmingsreserve:

Binnen het eigen vermogen wordt de gehele ontvangst van ANG 218 uit de BRK-regeling die het Eilandgebied Curaçao in 2010 heeft ontvangen, in aanmerking genomen als een bestemmingsreserve. Dit is naar het oordeel van de Algemene Rekenkamer Curaçao niet correct.

Het verkorte boekjaar dat loopt van 1 januari 2010 t/m 9 oktober 2010 is namelijk afgesloten met een (genormaliseerd) tekort op de gewone dienst van ANG 56 miljoen. Rekening houdend met de BRK-ontvangst van ANG 218 miljoen is er over die periode sprake van een overschot op de gewone dienst van ANG 162 miljoen. Na correctie hiervoor en voor fouten en onzekerheden komt een meer getrouw beeld van het eigen vermogen ultimo 2010 dus uit op ANG 141 miljoen positief.

De SOAB doet in haar rapport geen uitspraak over de hoogte van de BRK-bestemmingsreserve en bestempelt deze post als onzeker. De ARC komt echter tot de conclusie dat de reserve is gevormd door de bij het Eilandgebied Curaçao ontvangen BRK-gelden van ANG 217,7 miljoen¹. In de jaarrekening van het Eilandgebied zijn deze gelden als bate ten gunste van de gewone dienst verantwoord. De ARC stelt derhalve dat tot maximaal het voordelig saldo van de exploitatierekening een bestemmingsreserve kan worden gevormd. Dit exploitatieresultaat bedraagt volgens hen ANG 161,7 miljoen hetgeen tevens de beginstand van de bestemmingreserve is. Het Cft adviseert het bestuur om in overeenstemming met artikel 18.6 uit de Rijkswet en de nadere interpretatie die aan dat artikel is gegeven door de RMR een wettelijke reserve te vormen binnen het eigen vermogen. De stand van deze reserve is ultimo 2012 ANG 164 miljoen negatief. Onderstaande tabel dient ter illustratie:

Verloop BRK bestemmingsreserve en stand wettelijke reserve tekorten oude jaren	Bedrag (ANG)	
	BRK reserve	Wettelijke reserve
Saldo gewone dienst periode 10-10 t/m 31-12		-/- 64,2
Saldo gewone dienst 2011		-/- 155,8 ²
Te compenseren via wettelijke reserve tekorten voorgaande jaren		-/- 220,0
Ontvangsten uit de BRK regeling Eilandgebied Curaçao per 9-10-'10	217,7	
Genormaliseerd tekort op de gewone dienst over de periode 1-1-'10 t/m 9-10-'10	-/- 56,1	
Stand per 10 oktober 2010	161,6	
Mutaties BRK bestemmingsreserve 10-10-'10 t/m 27-3-'13 (koersverliezen)	-/- 21,3	
Saldo beschikbaar ter compensatie	140,3	
Herbestemming BRK 22 mei 2012	-/-113,5	113,5
Herbestemming BRK 31 oktober 2012 (per besluit is ANG 82,7 miljoen herbestemd, echter was er slechts ANG 26,8 miljoen beschikbaar)	-/- 26,8	26,8
Stand per laatste correspondentie (brief van 27 maart 2013)	-	-/- 79,7
Verwacht tekort op de gewone dienst 2012		-/- 84,1
Totaal te compenseren	-	-/- 163,8
Overschotten op de gewone dienst begroting 2013 (t/m 2015)		96,0
Nog te compenseren		-/- 67,8

¹ Pagina 23-25 Verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2010 (10 oktober tot en met 31 december 2010 van Curaçao)

² Resultaat gewone dienst conform concept jaarrekening is ANG 166,3 miljoen negatief waarbij een verschuiving van interestlasten is opgetreden waarmee in de analyse van het saldo op de gewone dienst 2010 reeds rekening is gehouden van ANG 10,5 miljoen.

Het nog te dekken tekort bedraagt ANG 68 miljoen welke (meerjarig) gecompenseerd dient te worden door begrote (en gerealiseerde) overschotten op de gewone dienst tot maximaal eind 2015. Conform artikel 18 van de Rijkswet zal de regering bij het aanbieden van de vastgestelde jaarrekening aan moeten geven hoe dit gedekt gaan worden. Het Cft zal op basis van artikel 18.7 een aanvullend advies hier op geven. Ook bij de beoordeling van de tweede begrotingswijziging 2013 zal dit onderdeel nader aan de orde moeten komen.

4. Aanbevelingen financieel beheer

Op basis van artikel 19 lid 3 van de Rijkswet kan het Cft aanbevelingen geven op het terrein van het financieel beheer, rekening houdend met de bevindingen van de interne accountant en de Algemene Rekenkamer. Het Cft is verheugd dat er ondanks de tijdrovende en complexe samenvoeging van twee administraties ook verbetertrajecten zijn opgestart zoals de opschoning van debiteuren en crediteuren, de harmonisatie van salarissystemen, de werking van de interne controle op de personeel- en salarisadministratie en het opstellen van maandrapportages. De bevindingen van de SOAB en de ARC zullen worden meegenomen bij de inventarisaties van het financieel beheer en het rapport van bevindingen dat daaruit voortvloeit. Het Cft beperkt zich hier derhalve tot de reeds in deze brief gedane aanbevelingen, te weten:

- Het tijdig verkrijgen van de jaarrekeningen van overheidsentiteiten, welke conform de Code Corporate Governance binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar beschikbaar moeten zijn;
- Het aanpassen van de termijnen voor het opstellen en laten controleren van de jaarrekening;
- Het zo snel als mogelijk in gezamenlijkheid met de minister van BZK aanwijzen van de collectieve sector voor 2011/2013;
- Het opzetten van procedures voor de informatievoorziening afkomstig van entiteiten behorend tot de collectieve sector opdat effectief toezicht kan worden gehouden op de rentelastnorm en de wettelijke termijn van 1 april voor het informeren van het Cft gerealiseerd kan worden;
- Het verbeteren van de toelichting op de jaarrekening van met name de wezenlijke onderwerpen zoals de boedelscheiding en vereffening en latente verplichtingen maar ook de directe vermogensmutaties;
- Het vormen van een wettelijke reserve (tekorten egalisereserve) ter compensatie van de tekorten uit voorgaande jaren in overeenstemming met de Rijkswet;
- Het verlenen van uw volledige medewerking aan de controlerende instanties SOAB en de ARC opdat beide instanties binnen zes weken kunnen rapporteren over hun bevindingen.

Tot slot

Het proces tot vaststelling van de jaarrekening 2010 heeft veel vertraging ondervonden. Het Cft heeft op 22 december 2011 voor het eerst kennis kunnen nemen van de conceptjaarrekening 2010 van het land Curaçao over de periode 10 oktober 2010 – 31 december 2010.

Kenmerk
Cft 201300321
Blad
10/10

De wettelijke termijn voor het indienen van de jaarrekening is 31 augustus van het op het verslagjaar volgende jaar. De overschrijding van deze termijn met vier maanden was op dat moment, gegeven de problematiek rondom de beginbalans van het nieuwe land en het tegelijkertijd moeten opstellen van drie jaarrekeningen, begrijpelijk en acceptabel. Dat de wettelijke termijn voor de *controle* van de jaarrekening niet nageleefd is, is echter niet acceptabel. Conform artikel 50 van de comptabiliteitsvoorschriften is deze termijn voor zowel de SOAB als de ARC zes weken, opdat de jaarrekening nog voor het eind van het jaar kan worden vastgesteld door de Staten. De SOAB heeft op 8 mei 2013 haar rapportages uitgebracht, wat een overschrijding van de wettelijke termijn impliceert van 15 maanden.

Het Cft heeft u meerdere malen gewezen op de naleving van wettelijke termijnen, voor het laatst in een brief van 21 januari jl. De ARC heeft in een mededeling van 31 januari j.l. de Voorzitter van de Staten op de hoogte gebracht. Ook Transparency International uit in zijn recente rapport over Curaçao zijn zorgen over het feit dat jaarrekeningen en verantwoordingsdocumenten niet of slechts met grote vertragingen beschikbaar komen. Het Cft wil nogmaals het belang van een tijdige verantwoording en transparantie benadrukken en u daarbij herinneren aan de doelstelling van Curaçao om in het kader van de verbetering van het financieel beheer hier in 2015 een aanzienlijke verbetering te laten zien.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof.dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Secretaris Generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao